

ВЕРХОВНА РАДА УКРАЇНИ

Комітет з питань соціальної політики та захисту прав ветеранів

В И С Н О В О К

щодо проекту Закону України про внесення змін до Закону України «Про статус ветеранів війни, гарантії їх соціального захисту» щодо уточнення норм, що врегульовують питання визначення категорій осіб, які визнаються ветеранами війни та членами сімей загиблих Захисників та Захисниць України (реєстр. № 7151)

Відповідно до статті 16 Закону України «Про комітети Верховної Ради України» та доручення Голови Верховної Ради України Разумкова Д.О. Комітет Верховної Ради України з питань соціальної політики та захисту прав ветеранів на своєму засіданні 14 березня 2022 року (Протокол № 103) розглянув проект Закону України про внесення змін до Закону України «Про статус ветеранів війни, гарантії їх соціального захисту» щодо уточнення норм, що врегульовують питання визначення категорій осіб, які визнаються ветеранами війни та членами сімей загиблих Захисників та Захисниць України (реєстр. № 7151), поданий народним депутатом України Третяковою Г.М.

Автор законодавчої ініціативи пропонує розширити коло осіб віднесених до учасників бойових дій та до осіб з інвалідністю внаслідок війни, доповнивши їх:

- добровольцями Сил територіальної оборони Збройних Сил України;
- особами, які увійшли у склад добровольчого формування територіальної громади та особи, які увійшли до складу громадського формування з охорони громадського порядку і державного кордону відповідно до Закону України «Про участь громадян в охороні громадського порядку і державного кордону»;
- особами, які брали участь у заходах, необхідних для забезпечення оборони України, захисту безпеки населення та інтересів держави, внаслідок військової агресії Російської Федерації проти України.

Порядок надання та порядок позбавлення статусу учасника бойових дій таким особам встановлюється Кабінетом Міністрів України.

Крім того, осіб на яких поширюється дія Закону України «Про статус ветеранів війни, гарантії їх соціального захисту» пропонується розмежувати на сім'ї загиблих (померлих) Захисників та Захисниць України (нова стаття 10¹) і сім'ї загиблих (померлих) ветеранів війни (стаття 10).

Також пропонується розширити перелік осіб, які мають особливі заслуги перед Батьківщиною, доповнивши цей перелік особами, які нагороджені орденом «Золота Зірка» повних кавалерів ордена Богдана Хмельницького та осіб, нагороджених орденом княгині Ольги. Такі особи зможуть скористатися наступними пільгами:

- а) звільнення їх та членів їх сімей, які проживають разом з ними:
 - від квартирної плати незалежно від форми власності житлового фонду;
 - від оплати комунальних послуг (водопостачання, каналізація, газ, електроенергія, гаряче водопостачання, центральне опалення, а в будинках, що не мають центрального опалення, - надання палива, придбаного у межах норм, установлених для продажу населенню, та інші види комунальних послуг);
 - від оплати скрапленого балонного газу для побутових потреб;
 - від плати за користування домашнім телефоном і позавідомчою охоронною сигналізацією житла незалежно від виду житлового фонду;
- б) безоплатне поховання з військовими почесностями.

На думку автора законопроекту його прийняття підвищить обороноздатність держави і суспільства під час відсічі та стримування військової агресії Російської Федерації проти України, а також позитивно вплине на інтереси добровольців Сил територіальної оборони Збройних Сил України та членів сімей загиблих (померлих) Захисників та Захисниць України.

Автор законопроекту у пояснювальній записці зазначає, що законопроект потребуватиме додаткових видатків з Державного бюджету України та місцевих бюджетів. Проте визначити обсяг цих додаткових видатків в період дії воєнного стану не має можливості у зв'язку з відсутністю вихідних даних.

Під час розгляду законопроекту члени Комітету погодилися із необхідністю прийняти законопроект з урахуванням висловлених пропозицій народних депутатів – членів Комітету, Міністерства соціальної політики України, та Міністерства у справах ветеранів України щодо:

- віднесення до осіб, які мають особливі заслуги перед Батьківщиною, осіб яким починаючи з 2014 року вручено орден “Золота Зірка” та осіб, які нагороджені орденом Богдана Хмельницького трьох ступенів, орденом княгині Ольги трьох ступенів;
- необхідності приведення норм пенсійного законодавства у відповідність до положень запропонованих законопроектом змін;
- набрання чинності Закону з дня, наступного з днем його опублікування.

За результатами розгляду Комітет Верховної Ради України з питань соціальної політики та захисту прав ветеранів ухвалив цей висновок і рекомендує Верховній Раді України:

1. Включити зазначений законопроект до порядку денного сьомої сесії

Верховної Ради України дев'ятого скликання.

2. За результатами розгляду законопроекту у першому читанні прийняти його за основу і в цілому з техніко-юридичними правками та з урахуванням наступних пропозицій Комітету:

1) назву проекту Закону викласти у такій редакції:

“Про внесення змін до деяких законів України про уточнення норм, що врегульовують питання визначення категорій осіб, які визнаються ветеранами війни та членами сімей загиблих Захисників та Захисниць України і надання їм соціальних гарантій”;

2) абзац перший розділу I проекту Закону викласти у такій редакції:

“I. Внести зміни до таких законів України:”;

3) доповнити розділ I проекту Закону новим пунктом 1 такого змісту:

“1. Статтю 3 Закону України “Про пенсійне забезпечення осіб, звільнених з військової служби, та деяких інших осіб” (Відомості Верховної Ради України, 1992 р., № 29, ст. 399 із наступними змінами) доповнити пунктом такого змісту:

“є) осіб, з числа членів добровольчих формувань територіальних громад, які стали особами з інвалідністю у зв'язку з пораненням, каліцтвом, контузією або внаслідок захворювання, пов'язаного з виконання ними завдань, необхідних для забезпечення оборони України, захисту безпеки населення та інтересів держави, внаслідок військової агресії Російської Федерації проти України, а також на членів сімей осіб, які були у складі добровольчих формувань територіальних громад та загинули (померли) внаслідок поранення, каліцтва, контузії чи інших ушкоджень здоров'я, одержаних під час виконання ними завдань, необхідних для забезпечення оборони України, захисту безпеки населення та інтересів держави, внаслідок військової агресії Російської Федерації проти України.”.

З урахуванням цього зміни до Закону України “Про статус ветеранів війни, гарантії їх соціального захисту” викладені у розділі I проекту Закону вважати змінами викладеними у пункті 2 розділу I проекту Закону із відповідною зміною пунктів на підпункти, в яких передбачені проектом Закону зміни.

4) пункт 6 законопроекту викласти у такій редакції:

«6) статтю 11 доповнити частиною другою такого змісту:

“Особами, які мають особливі заслуги перед Батьківщиною, вважаються також Герої України, яким починаючи з 2014 року вручено орден “Золота Зірка”, особи, нагороджені орденом Богдана Хмельницького трьох ступенів, орденом княгині Ольги трьох ступенів”;

5) пункт 8 законопроекту викласти у такій редакції:

«8) у статті 16:

1) друге речення пункту 7 доповнити словами «а також за дружиною

(чоловіком), батьками померлих осіб, зазначених у частині другій статті 11 цього Закону»;

2) пункт 23 доповнити словами «а також померлих (загиблих) осіб, зазначених у частині другій статті 11 цього Закону»;

б) підпункт другий пункту 10 викласти у такій редакції:

«2) після частини четвертої доповнити новою частиною такого змісту:

«Особам, які мають право на одночасне отримання посвідчення члена сім'ї загиблого (померлого) ветерана війни або члена сім'ї загиблого (померлого) Захисника та Захисниці України видається одне посвідчення за їхнім вибором».

У зв'язку з цим частини п'яту - одинадцяту вважати відповідно частинами шостою - дванадцятою»;

7) доповнити розділ I проекту Закону новим пунктом 3 такого змісту:

“3. У статті 115 Закону України “Про загальнообов'язкове державне пенсійне страхування” (Відомості Верховної Ради України, 2003 р., №№ 49-51, ст. 376 із наступними змінами):

у пункті 4:

після слів “у Донецькій та Луганській областях в районах їх здійснення,” доповнити словами “та/або безпосередньою участю у здійсненні заходів, необхідних для забезпечення оборони України, захисту безпеки населення та інтересів держави, внаслідок військової агресії Російської Федерації проти України”;

слова “і військовозобов'язаних,” замінити словами “військовозобов'язаних і осіб, які увійшли у склад добровольчого формування територіальної громади”;

слова “особи, на яку поширюється чинність Закону України “Про статус ветеранів війни, гарантії їх соціального захисту”, відповідно до абзаців шостого і сьомого пункту 1 статті 10 зазначеного Закону, а також абзацу восьмого пункту 1 статті 10” замінити словами “сім'ї загиблих (померлих) Захисників та Захисниць України, відповідно до абзаців четвертого і п'ятого частини першої статті 10¹ зазначеного Закону, а також абзацу шостого частини першої статті 10¹”;

доповнити абзацом такого змісту:

«Особи, яким надано статус особи, на яку поширюється чинність Закону України “Про статус ветеранів війни, гарантії їх соціального захисту”, до набрання чинності Законом України «Про внесення змін до деяких законів України щодо уточнення норм, що врегульовують питання визначення категорій осіб, які визнаються ветеранами війни та членами сімей загиблих Захисників та Захисниць України, і надання їм соціальних гарантій» з числа осіб, зазначених у статтях 10 і 10¹ Закону України “Про статус ветеранів війни, гарантії їх соціального захисту”, продовжують користуватися правом на призначення

дострокової пенсії за віком відповідно до цього пункту, передбаченого для членів сімей загиблих (померлих) Захисників та Захисниць України, без заміни відповідного посвідчення»;

у пункті 5 слова “особи, на яку поширюється чинність Закону України “Про статус ветеранів війни, гарантії їх соціального захисту”, відповідно до абзацу чотирнадцятого” замінити словами “сімей загиблих (померлих) ветеранів війни, відповідно до абзацу четвертого пункту 1 статті 10 Закону України “Про статус ветеранів війни, гарантії їх соціального захисту”;

8) підпункт 4 пункту 2 розділу II проекту Закону викласти у такій редакції:

“4) особи, які отримали статус члена сім’ї загиблого (померлого) ветерана війни відповідно до статті 10 Закону України “Про статус ветеранів війни, гарантії їх соціального захисту” до набрання чинності цим Законом, з числа осіб, зазначених у статті 10¹ Закону України “Про статус ветеранів війни, гарантії їх соціального захисту”, продовжують користуватися пільгами, наданими їм до набрання чинності цим Законом, без заміни відповідного посвідчення.”.

Співдоповідачем на пленарному засіданні Верховної Ради України з цього питання визначити Голову Комітету з питань соціальної політики та захисту прав ветеранів Третякову Г.М.

Голова Комітету

Г. Третякова

ВЕРХОВНА РАДА УКРАЇНИ

Комітет з питань соціальної політики та захисту прав ветеранів

В И С Н О В О К

щодо проекту Закону України про організацію трудових відносин в умовах воєнного стану (реєстр. № 7160)

Відповідно до статті 16 Закону України «Про комітети Верховної Ради України» та доручення Голови Верховної Ради України Стефанчука Р.О. Комітет Верховної Ради України з питань соціальної політики та захисту прав ветеранів на своєму засіданні 14 березня 2022 року (Протокол № 103) розглянув проект Закону України про організацію трудових відносин в умовах воєнного стану (реєстр. № 7160), поданий народним депутатом України Третьяковою Г.М.

Проектом Закону України про організацію трудових відносин в умовах воєнного стану (реєстр. № 7160) пропонується прийняти новий закон, який спрямований на врегулювання окремих аспектів трудових відносин в умовах воєнного стану з урахуванням необхідності забезпечення збалансованості між скороченням видатків роботодавців на оплату відпусток, надурочних робіт, робіт у святкові та вихідні дні тощо, а також забезпечення мінімально необхідних прав та гарантій працівників.

Відповідно до положень статті 64 Конституції України в умовах воєнного стану можуть встановлюватися окремі обмеження прав і свобод людини і громадянина із зазначенням строку таких обмежень, зокрема передбачені статтями 43 (право на працю), 44 (право на страйк) та 45 (право працюючих на відпочинок) цієї Конституції.

Відповідно до підпункту 5 пункту 1 статті 6 Закону України «Про правовий режим воєнного стану» в указі Президента України про введення воєнного стану зазначається вичерпний перелік конституційних прав і свобод людини і громадянина, які тимчасово обмежуються у зв'язку з введенням воєнного стану із зазначенням строку дії цих обмежень, а також тимчасові обмеження прав і законних інтересів юридичних осіб із зазначенням строку дії цих обмежень.

Указом Президента України від 24.04.2022 №64/2022 в Україні введено воєнний стан із 05 години 30 хвилин 24 лютого 2022 року строком на 30 діб.

Згідно з пунктом 3 цього Указу у зв'язку із введенням в Україні воєнного стану тимчасово, на період дії правового режиму воєнного стану, можуть обмежуватися конституційні права і свободи людини і громадянина, передбачені статтями 30 – 34, 38, 39, 41 – 44, 53 Конституції України, а також вводиться тимчасові обмеження прав і законних інтересів юридичних осіб в межах та обсязі, що необхідні для забезпечення можливості запровадження та здійснення заходів правового режиму воєнного стану, які передбачені частиною першою статті 8 Закону України «Про правовий режим воєнного стану».

Перебування держави в стані війни та діяльність працівників за умов руйнування інфраструктури та порушення нормального порядку функціонування трудових відносин вимагають суттєвого перегляду чинної системи їх організації.

Зважаючи на зазначене, законопроектом за реєстр. № 7160 пропонуються такі особливості правового регулювання трудових відносин в умовах воєнного стану:

1) визначається дія норм законодавства про працю в умовах воєнного стану (за часом та за колом осіб), зокрема закріплюється переважна дія пропонованих законопроектом норм перед відповідними нормами законодавства про працю;

2) врегульовуються окремі особливості укладення трудового договору в умовах воєнного стану (щодо визначення форми трудового договору за згодою сторін; розширення можливостей встановлення випробування та укладення строкових трудових договорів);

3) для відвернення або ліквідації бойових дій, інших складних обставин передбачається можливість переведення працівника на іншу роботу без його згоди, якщо така робота не протипоказана йому за станом здоров'я;

4) у зв'язку з веденням бойових дій та загрозою для життя і здоров'я передбачається право працівника розірвати трудовий договір за власною ініціативою без попередження роботодавця у двотижневий строк;

5) визначаються особливості розірвання трудового договору з ініціативи роботодавця у випадку ліквідації підприємства, установи, організації у зв'язку із знищенням потужностей чи майна;

6) врегульовуються особливості обліку часу роботи та часу відпочинку (нормальна тривалість робочого часу – не більше 60 годин на тиждень; право роботодавця визначати час початку і закінчення щоденної роботи; тривалість щотижневого безперервного відпочинку – не менше 24 годин та ін.);

7) визначається, що питання організації кадрового діловодства та

архівного зберігання документів вирішуються на розсуд роботодавця;

8) скасовується більшість обмежень щодо роботи в нічний час, залучення до нічних і надурочних робіт, робіт у вихідні, святкові і неробочі дні, направлення у відрядження (крім залучення лише за умов крайньої необхідності вагітних жінок, жінок, що мають дітей віком до одного року, та осіб з інвалідністю, яким за медичними рекомендаціями протипоказані відповідні роботи);

9) скасовуються обмеження щодо застосування праці жінок на важких роботах і роботах із шкідливими або небезпечними умовами праці, підземних роботах (крім вагітних жінок і жінок, які вигодовують дитину віком до одного року);

10) визначається, що у випадку неможливості виплати заробітної плати через воєнні дії така виплата може бути призупинена до моменту відновлення можливості підприємства здійснювати основну діяльність;

11) передбачається можливість зупинення дії окремих положень колективного договору за ініціативи роботодавця;

12) визначаються окремі особливості надання відпусток (тривалість щорічної основної оплачуваної відпустки – 24 календарних дні; право роботодавця відмовити у наданні будь-якого виду відпусток, крім відпустки у зв'язку з вагітністю та пологами та відпустки для догляду за дитиною; збільшення тривалості відпустки без збереження заробітної плати);

13) передбачається можливість призупинення трудового договору – це тимчасове звільнення роботодавця від обов'язку забезпечувати працівника роботою і тимчасове звільнення працівника від обов'язку виконувати роботу за трудовим договором. Призупинення трудового договору не тягне за собою припинення трудових відносин;

14) встановлюються окремі особливості діяльності професійних спілок в умовах воєнного часу.

Як зазначено у пояснювальній записці до законопроекту, його прийняття дозволить створити відповідні умови для належного функціонування підприємств та установ в умовах воєнного часу шляхом дерегуляції окремих умов трудових відносин, оперативного залучення працівників до виконання роботи, усунення кадрового дефіциту та браку робочої сили.

Міністерство економіки України підтримує законопроект та повідомляє про відсутність зауважень та пропозицій до нього.

Під час розгляду законопроекту члени Комітету погодилися із необхідністю прийняти законопроект з урахуванням висловлених пропозицій народних депутатів – членів Комітету та Міністерства економіки України щодо: вилучення у статті 5 положень, які стосуються скорочення строку

попередження працівників про майбутнє вивільнення, а також унормування у статті 13 положень законопроекту, що стосуються призупинення дії трудового договору;

необхідності врегулювання у статті 10 положень, стосовно відтермінування виплати заробітної плати через бойові дії, до моменту відновлення діяльності підприємства.

За результатами розгляду Комітет Верховної Ради України з питань соціальної політики та захисту прав ветеранів ухвалив цей висновок і рекомендує Верховній Раді України:

1. Включити зазначений законопроект до порядку денного сьомої сесії Верховної Ради України дев'ятого скликання.

2. За результатами розгляду законопроекту у першому читанні **прийняти його за основу і в цілому з техніко-юридичними правками та з урахуванням наступних пропозицій Комітету:**

1) статтю 5 викласти у такій редакції:

«Стаття 5. Особливості розірвання трудового договору з ініціативи роботодавця

1. На період дії воєнного стану допускається звільнення працівника з ініціативи роботодавця в період його тимчасової непрацездатності, а також у період перебування працівника у відпустці, крім відпустки у зв'язку вагітністю та пологами та відпустки для догляду за дитиною, із зазначенням дати звільнення, яка є першим робочим днем, наступним за днем закінчення тимчасової непрацездатності, зазначеним у документі про тимчасову непрацездатність, або першим робочим днем після закінчення відпустки.

2. На період дії воєнного стану норми статті 43 Кодексу законів про працю не застосовуються, крім випадків звільнення працівників підприємств, установ або організацій, обраних до профспілкових органів»;

2) статтю 10 викласти у такій редакції:

«Стаття 10. Оплата праці

1. Заробітна плата виплачується на умовах визначених трудовим договором.

2. Роботодавець повинен вживати усіх можливих заходів щодо забезпечення реалізації права працівників на своєчасне отримання заробітної плати.

3. Роботодавець звільняється від відповідальності за порушення зобов'язання щодо строків оплати праці, якщо доведе, що це порушення сталося внаслідок ведення бойових дій та іншої непереборної сили.

Звільнення від відповідальності за несвоєчасну оплату праці не звільняє від обов'язку виплати заробітної плати.

4. У разі неможливості своєчасної виплати заробітної плати через бойові дії, строк виплати заробітної плати може бути відтермінований до моменту відновлення діяльності підприємства»;

3) статтю 13 викласти у такій редакції:

«Стаття 13. Призупинення дії трудового договору

1. Призупинення дії трудового договору – це тимчасове припинення роботодавцем забезпечення працівника роботою і тимчасове припинення працівником виконання роботи за укладеним трудовим договором.

Дія трудового договору може бути призупинена у зв'язку з військовою агресією проти України, що виключає можливість надання та виконання роботи.

Призупинення дії трудового договору не тягне за собою припинення трудових відносин.

2. Про призупинення дії трудового договору роботодавець та працівник за можливості мають повідомити один одного у будь-який доступний спосіб.

3. Відшкодування заробітної плати, гарантійних та компенсаційних виплат працівникам на час призупинення дії трудового договору у повному обсязі покладається на державу, що здійснює військову агресію проти України»;

4) пункт третій Прикінцевих положень законопроекту викласти у такій редакції:

«3. Цей Закон діє протягом воєнного стану, введеного відповідно до Закону України “Про правовий режим воєнного стану”, та втрачає чинність з моменту припинення та скасування воєнного стану, крім частини третьої статті 13 цього Закону, яка втрачає чинність з моменту завершення виплати державою, що здійснює військову агресію, відшкодування заробітної плати, гарантійних та компенсаційних виплат працівникам».

Співдоповідачем на пленарному засіданні Верховної Ради України з цього питання визначити Голову Комітету з питань соціальної політики та захисту прав ветеранів Третякову Г.М.

Голова Комітету

Г. Третякова